

PARLAMENTĀRĀS KONTROLES ĪSTENOŠANAS ĪPATNĪBAS UN PROBLĒMJAUTĀJUMI COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

PECULIARITIES AND PROBLEMS OF IMPLEMENTING PARLIAMENTARY CONTROL DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Aleksandrs Kuzņecovs, Mg. iur.

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes doktorants

Summary

Due to rapid spread of Covid-19 worldwide, Latvian government declared the state of emergency. This decision was adopted by the parliament in order to contain the virus and undertake all the necessary measures to prevent its further spread. At the same time, it is clear that government's actions undertaken within the state of emergency mostly remain unchecked. The absence of any legal basis for the parliament to extend their oversight during the state of emergency makes role of the parliament in these circumstances unclear. The current position of the parliament precludes political and legal liability over the executive and their officers. Lack of the delegated legislative and human rights restriction clause applicable specifically during the state of emergency raises questions regarding powers of the government and parliamentary control during the state of emergency. The article explores the possible solutions to rectify such flaws in the legal system of the Republic Latvia

Atslēgvārdi: parlaments, parlamentārā kontrole, ārkārtējā situācija, Covid-19.

Keywords: parliament, parliamentary control, state of emergency, Covid-19.

Ievads

2020. gadā Covid-19 pandēmija skāra visas Latvijas sabiedrības dzīves sfēras un tās izraisītās sekas noveda pie ārkārtējās situācijas izsludināšanas visā valsts teritorijā. Tā bija pirmā valsts mēroga ārkārtējā situācija Latvijas vēsturē. Raksta sagatavošanas brīdī Latvijā ir spēkā otrā ārkārtējā situācija, kura ir izsludināta Covid-19 pandēmijas dēļ. Nav šaubu, ka ārkārtējā situācija ir nepieciešama, lai pārvarētu un novērstu sekas, kas saistītas ar Covid-19 izplatību, taču tajā pašā laikā tas atklāja vairākas nepilnības un trūkumus normatīvajā regulējumā. Ārkārtējā situācija nav regulēta Satversmes līmenī, kā arī likums "Par ārkārtējo situācija un izņēmumu stāvokli" neparedz skaidru parlamentārās kontroles tiesisko bāzi, kas ļautu Saeimai realizēt efektīvu uzraudzību pār Ministru kabineta darbību

ārkārtējās situācijas laikā. Deleģētās likumdošanas institūta izslēgšana 2007. gadā būtiski ierobežoja Ministru kabineta rīcības brīvību ārkārtējās situācijas laikā, kā arī ārkārtējās situācijas laikā pamattiesību ierobežošanas klauzulas neesamība apgrūtinā parlamentārās kontroles īstenošanu un tautas priekšstāvju spēju izvērtēt Ministru kabineta izraudzīto pamattiesību ierobežojošo līdzekļu tiesiskumu. Minētās problēmas tiks aplūkotas šajā rakstā, un autors piedāvās iespējamus risinājumus.

1. Parlamentārās kontroles īstenošana un nozīme ārkārtējās situācijās laikā

Saskaņā ar likuma “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”¹ (turpmāk – Likums) 4. panta pirmo daļu ārkārtējā situācija ir īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus. Panta otrajā daļā ir norādīti tie apstākļi, kuru dēļ Ministru kabinets izsludina ārkārtējo situāciju. Tātad ārkārtējās situācijas laikā tieši Ministru kabinetam primāri ir jāveic visas nepieciešamas darbības, lai likvidētu apdraudējumus sabiedrībai un valstij. Šim nolūkam likumdevējs ir paredzējis Ministru kabinetam veikt arī tādas pasākumus, kuri ir saistīti ar pamattiesību ierobežošanu, kā arī valsts un pašvaldību institūciju ierobežošanu.

Ārkārtējās situācijas apstākļos notiek varas koncentrēšanās izpildvaras rokās. Tas ir izskaidrojams ar to, ka izpildvaras kapacitāte un resursi ļauj ātri identificēt būtiskus draudus valstij un sabiedrībai un pēc iespējas ātrāk noteikt efektīvāku rīcības modeli, lai pārvarētu un novērstu identificēto draudu sekas. Saeima, ievērojot tās kapacitāti, nevar tikpat ātri pieņemt lēmumus par ārkārtējas situācijas izsludināšanu un veikt ar to saistītas darbības. It īpaši Covid-19 pandēmijas laikā Saeimas darbs bija apgrūtināts, jo drošības pasākumu dēļ Saeimas deputāti sanāca uz sēdēm attālināti. Neapšaubāmi tas neveicina parlamentāriešu darba efektivitāti un ātrumu.

Saeimas kontroles pilnvaras ir iekļautas Likuma 9. panta trešajā daļā un 10. pantā. Minētajās normās ir paredzēts, ka Ministru kabinets savu lēmumu par ārkārtējo situāciju 24 stundu laikā pēc tā pieņemšanas paziņo Saeimas Prezidijam. Savukārt Saeimas Prezidijs jautājumu par Ministru kabineta lēmumu apstiprināšanu nekavējoties iekļauj Saeima sēdes darba kārtībā. Attiecīgajā sēdē Saeima vai nu apstiprina Ministra kabineta lēmumu, vai arī noraida to, un attiecīgi lēmums un ar to ieviestie pasākumi nekavējoties tiek atcelti.

Tātad Saeimas kontrole pār Ministra kabineta rīcību notiek brīdī, kad tiek izvērtēts lēmums par ārkārtējās situācijas izsludināšanu vai grozījumiem lēmumā par ārkārtējo situāciju. Saeimas apstiprinājums faktiski ir parlamenta sankcija Ministru kabinetam veikt tādas darbības, kuras bez īpaša tiesiska režīma būtu nepieļaujamas. Ar šo Saeima izvērtē, vai Ministru kabinets ir pareizi kvalificējis situāciju kā ārkārtējo un vai izraudzītie līdzekļi ir piemērojami. Tas izriet no Nacionālās

¹ Likums “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”: LV likums. Pieņemts 07.03.2013. [01.07.2020. red.].

drošības likuma² 6. panta 10. punkta, kurā ir noteikts, ka Saeima izvērtē ārkārtējās situācijas pamatotību. Saeimai ir jāizvērtē arī paredzēto tiesību un brīvību ierobežošanas samērīgums.

Likumā tomēr nav minēts, kā Saeima realizē parlamentāro kontroli pēc Ministru kabineta lēmuma apstiprināšanas. Tas nozīmē, ka Saeima parlamentāro kontroli pār Ministru kabineta darbību ārkārtējās situācijas laikā realizē, izmantojot klasiskus kontroles līdzekļus, – jautājumus, pieprasījumus, parlamentārās izmeklēšanas komisijas, Saeimas komisijās realizējamo parlamentāro kontroli u. c.

Ne Likumā, ne kādā citā normatīvajā aktā nav paredzēts, ka Ministru kabinetam būtu pienākums atskaitīties Saeimas priekšā par ārkārtējo situāciju. Attiecīgi Saeima kontrolē tikai Ministru kabineta “galaproduktu”, proti, lēmumu par ārkārtējo situāciju (vai grozījumus lēmumā par ārkārtējo situāciju). Savukārt, kā notiek uzraudzība pār Ministru kabineta darbību pēc tam, kad Saeima pieņēmusi lēmumu par ārkārtējās situācijas ieviešanu līdz pat ārkārtējās situācijas izbeigšanai, normatīvais regulējums neappraksta.

Viens no optimālākiem risinājumiem šobrīd varētu būt atsevišķās *ad hoc* Saeimas komisijas izveidošana, kuras darbības mērķis ir uzraudzība pār Ministru kabineta darbību. Šāds risinājums būtu līdzīgs Zviedrijas un Somija regulējumam. Proti, Zviedrijas un Somijas parlamentā pastāv t. s. konstitucionālo tiesību komitejas, kuras atbild par konstitucionālo tiesību jautājumiem (piemēram, konstitūcijas grozīšana), kā arī par parlamentārās kontroles īstenošanu, tai skaitā ārkārtējās situācijas laikā. Nebūtu prātīgi dibināt pastāvīgu komisiju, kuras mērķis ir Ministru kabineta uzraudzība ārkārtējās situācijas laikā. Savukārt speciālās Saeimas komisijas dibināšana uz ārkārtējās situācijas laiku, lai nodrošinātu efektīvu Saeimas kontroli pār Ministru kabineta darbību ārkārtējās situācijas laikā, varētu veicināt tiesiskuma un politisko kontroli pār izpildvaru kopumā. Šāda speciāla Saeimas komisija varētu darboties līdzīgi kā parlamentārās izmeklēšanas komisijas, bet ar to galveno atšķirību, ka tai būtu jāizmeklē, vai Ministru kabinets savas pilnvaras realizē Satversmes un citu normatīvo aktu robežās ārkārtējās situācijas laikā.

2. Saeimas lēmuma pieņemšanas procedūra

Satversmes 23. un 24. pants nosaka vispārīgus Saeimas lēmumu pieņemšanas nosacījumus – sēdē jāpiedalās vismaz pusei no Saeima locekļiem un visi lēmumi pieņemami ar absolūto balsu vairākumu. Satversmē ir paredzēti atsevišķi izņēmumi no minētajiem nosacījumiem, piemēram, Satversmes grozījumu gadījumā. Šādi izņēmumi ir nepieciešami, lai piešķirtu lēmumam augstāku leģitimitātes pakāpi,³ kā arī lai panāktu lielāku kompromisu starp deputātiem.

Visupirms jānorāda, ka Satversmē ārkārtējās situācijas institūts kā tāds nav regulēts. Attiecīgi Satversmē nav paredzēta sevišķā procedūra, kurā Saeima apstiprina vai noraida Ministru kabineta lēmumu par ārkārtējo situāciju.

Analizējot citu valsts regulējumu, var nonākt pie secinājuma, ka vairāku valstu konstitūcijās ir paredzēts, ka, lemjot par ārkārtējo situāciju, parlaments

² Nacionālās drošības likums: LV likums. Pieņemts 14.01.2010. [01.01.2021. red.].

³ Neimanis J. Satversmes 24. panta komentāri. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. II nodaļa. Saeima. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2020, 382. lpp.

pieņem lēmumu ar visu parlamenta locekļu absolūto vairākumu vai pat ar visu parlamenta locekļu kvalificēto vairākumu. Piemēram Igaunijas,⁴ Polijas,⁵ Armēnijas,⁶ Izraēlas⁷ un Serbijas⁸ konstitūcijās ir noteikts, ka lēmumu par valdības rīkojumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu parlaments pieņem ar visu parlamenta locekļu balsu vairākumu. Savukārt Ungārijas konstitūcija paredz, ka valdības lēmums par ārkārtējās situācijas izsludināšanu pieņem ar ne mazāk kā divu trešdaļu parlamenta deputātu balsu vairākumu.⁹ Aprūtinotās procedūras nepieciešamība izriet no ārkārtējā stāvokļa idejas – izpildvarai tiek piešķirtas ārkārtējās pilnvaras, tādējādi parlamentam ir jāpanāk pēc iespējas vienots lēmums par šādu pilnvaru piešķiršanu.

Tātad Satversmē būtu jāiekļauj atbilstošs regulējums, ka lēmums par ārkārtējo situāciju vai grozījumu veikšanu par ārkārtējo situāciju tiek pieņemts, ja par to nobalso vismaz absolūtais vairākums no visiem Saeimas deputātiem. Tas nodrošinātu ne tikai Saeimas sankcijas paaugstināto leģitimitāti, bet arī pastiprinātu kontroli pār Ministra kabineta darbību un parlamentārā mazākuma iesaisti.

Būtisks jautājums ir, vai Saeima var pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumu par ārkārtējās situācijas atcelšanu. Loģisks secinājums būtu, ja Saeima izlemj par lēmumu par ārkārtējo situāciju, tad Saeima var arī atcelt lēmumu, ar kuru Ministru kabineta rīkojums par ārkārtējās situācijas izsludināšanu tika apstiprināts. Šāds pagaidu risinājums aizklātu robu normatīvajā regulējumā un piešķirtu Saeimai pilnvaras arī izvērtēt, vai ārkārtējā situācija joprojām ir nepieciešama un vai lēmumā par ārkārtējo situāciju paredzētie tiesiskie pasākumi ir aktuāli. Minētais arī saskaņojās ar Nacionālās drošības likuma 6. panta 10. punktu.

3. Satversmes 81. panta atjaunošana

Kopš Covid-19 pandēmijas sākšanās tiesību literatūrā ir izskanējis viedoklis, ka ir jāaktualizē jautājums par Satversmes 81. panta atjaunošanu.¹⁰ Pamatiemesls Satversmes 81. panta izslēgšanai bija Ministru kabineta prakse, izdodot noteikumus ar likuma spēku. Bija atzīts, ka Ministru kabinets vairākkārt izmantoja šādas tiesības ārpus tā ietvara, un pastāvēja viedoklis, ka Satversmes 81. pantā paredzētais deleģētās likumdošanas institūts bija nepieciešams pirmajos gados pēc neatkarības izsludināšanas, kad vajadzēja ātri sakārtot normatīvo regulējumu.¹¹

⁴ Constitution of Estonia (Igaunijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Estonia_2015?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

⁵ Constitution of Poland (Polijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Poland_2009?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

⁶ Constitution of Armenia (Armēnijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Armenia_2015?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

⁷ Constitution of Israel (Izraēlas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Israel_2013?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

⁸ Constitution of Serbia (Serbijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Serbia_2006?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

⁹ Constitution of Hungary (Ungārijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Hungary_2016?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

¹⁰ Balodis R. Ir nepieciešama adekvāta pēcnācējnorma svitrotā Satversmes 81. panta vietā. Jurista Vārds, 27.10.2020., Nr. 43 (1153), 7.–9. lpp.

¹¹ Smiltēna A. Satversmes 81. panta vēsturiskā nozīme Latvijas tiesību sistēmā. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. V nodaļa. Likumdošana. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2019, 394.–395. lpp.

Kopš Covid-19 pandēmijas sākšanās Saeima pieņēmusi ievērojamu likumu skaitu, lai cīnītos ar vīrusa izraisītām sekām, taču ir acīmredzami, ka Ministru kabinets ātrāk varētu šādus likumus pieņemt, ja tam būtu tiesības izdot noteikumus ar likuma spēku.

Autors uzskata, ka 2007. gadā konstatētie trūkumi deleģētās likumdošanas sistēmā varētu būt atrisināti, ja Ministru kabineta tiesības izdot noteikumus ar likuma spēku būtu piesaistītas viegli identificējamiem apstākļiem, piemēram, ārkārtējai situācijai. Var viennozīmīgi pateikt, vai valsti ir ārkārtējā situācija, jo ir jābūt Ministru kabineta lēmumam un Saeimas apstiprinājumam.

Labs deleģētas likumdošanas paraugs ir Apvienotās Karalistes Civilās ārkārtējās situācijas likumā ietvertais regulējums.¹² Civilās ārkārtējās situācijas likumā ir paredzēti deleģētas likumdošanas obligātie priekšnosacījumi, tādi kā spēkā esošā normatīvā regulējuma trūkums, pārvaldot ārkārtējo situāciju, samērīgums u. tml. Savukārt parlaments kontrolē izpildvaras izdotus noteikumus ar likuma spēku un ir tiesīgs tos apstiprināt vai noraidīt, kā arī apstiprināt, veicot grozījumus tajos, vai atzīt par spēkā neesošiem. Šāds regulējums, no vienas puses, piešķir izpildvarai plašas pilnvaras, taču tajā pašā laikā izpildvaras ārkārtējie normatīvie akti tiek pieņemti tikai skaidri identificējamos apstākļos un parlamentam ir plašas kompetences, uzraugot izpildvaras izdotus normatīvos aktus ārkārtējā laikā.

Efektīvs deleģētas likumdošanas mehānisms, no vienas puses, paplašinātu Ministru kabineta pilnvaras un ļautu ātri veikt grozījumus likumos un izdot jaunus noteikumus ar likuma spēku, un, no otras puses, tas arī paaugstinātu Saeimas un Ministru kabineta komunicēšanas dinamiku. Ja Saeimai nebūtu nepieciešamības ietvert likumos jaunās deleģējošās normas un Ministru kabinets izdotu savus noteikumus ar likuma spēku, Saeimas līdzdalība un kontrole izpaustos, kontrolējot Ministru kabinetu deleģētās likumdošanas jomā.

4. Pamattiesību ierobežošanas klauzula

Izsludinot ārkārtējo situāciju, pastāv liela varbūtība, ka Ministru kabinetam nāksies pārsniegt Satversmes 116. pantā noteikto pamattiesību ierobežošanas limitu.¹³ Tas savukārt gan apdraud tiesiskās noteiktības principu, gan arī var novest pie situācijas, ka Ministru kabineta (un attiecīgi Saeimas apstiprinātie) ierobežojumi nav konstitucionāli pamatoti. Ne Likumā, ne arī Satversmē nav paredzēta pamattiesību ierobežošanas klauzula, kura darbojās specifiski ārkārtējās situācijas laikā. Pastāvot šādam trūkumam normatīvajā regulējumā, ir liela iespējamība, ka pēc ārkārtējās situācijas izbeigšanas tiks ierosinātas vairākās tiesvedības, kurās tiesām nāksies izvērtēt pamattiesību ierobežošanas tiesiskumu.¹⁴

Salīdzinot ar ārvalstu regulējumu, var konstatēt, ka vairākās valstīs, arī mūsu kaimiņvalstīs Igaunijā un Lietuvā, ir precizēts, kādas pamattiesības nevar ierobežot ārkārtējās situācijas dēļ. Piemēram, Igaunijas konstitūcijas (*Eesti Vabariigi põhiseadus*) 130. pantā ir atrunāts, kādas tiesības nevar pakļaut ierobežojumiem ārkārtas situācijas dēļ, piemēram, tiesības uz dzīvi, tiesības uz taisnīgu tiesu,

¹² Civil Contingencies Act (Civilās ārkārtējās situācijas likums). Pieejams: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2004/36/contents> [aplūkots 15.03.2021.].

¹³ Balodis R. Ārkārtējās situācijas normatīvais regulējums: vēsture un nākotnes izaicinājumi. Jurista Vārds, 2021, Nr. 6 (1168), 10. lpp.

¹⁴ Turpat.

tiesiskās vienlīdzības principu utt.¹⁵ Lietuvas Konstitūcijas (*Lietuvos Respublikos Konstitucija*) 145. pantā savukārt ir norādītas tādas tiesības un brīvības, kuru ierobežošana ārkārtējās situācijas (un karastāvokļa) dēļ ir pieļaujama.¹⁶ Minētās pamattiesību ierobežošanas klauzulas nodrošina tiesiskās noteiktības principa ievērošanu, izsludinot ārkārtējo situāciju, un novērstu vairākas tiesvedības un grūtības tiesību piemērošanā, vērtējot pamattiesību ierobežošanas tiesiskumu.¹⁷

Nepastāvot precīzam regulējumam, kas paredz pamattiesību ierobežošanas robežas ārkārtējās situācijas apstākļos, Saeimai pašai ir jāizvērtē, vai Ministru kabineta piedāvātie tiesiskie pasākumi ievēro Satversmes 116. pantā ietvorto pamattiesību ierobežošanas limitu. No praktiskā viedokļa šādu vērtējumu Saeimai būtu ļoti grūti izdarīt, jo Likuma 10. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka lēmumu par ārkārtējo situāciju Saeimas prezidijs iekļauj darba kārtībā nekavējoties. Tātad Saeimas deputātiem objektīvi var būt apgrūtināti pienācīgi izvērtēt, vai Ministru kabineta lēmumā par ārkārtējo situāciju paredzētie tiesiskie pasākumi atbilst Satversmes 116. pantā izvirzītām prasībām. Papildus tam ir jāsaprot, ka nevar paļauties uz to, ka visiem Saeimas deputātiem ir pietiekami daudz zināšanu konstitucionālo tiesību jomā, lai izvērtētu šādas tiesiskās nianšes. Varētu, protams, pieļaut, ka parlamentārieši var pieprasīt viedokli no Saeimas Juridiskā biroja, tomēr atkal jāatzīst, ka laika ierobežojuma dēļ tas var būt objektīvi neiespējami.

Secinājumi

1. Šobrīd normatīvajā regulējumā ir paredzēts tikai viens parlamentārās kontroles līdzeklis attiecībā uz Ministru kabineta darbībām ārkārtējās situācijas laikā, proti, Saeimas pilnvaras apstiprināt vai noraidīt Ministru kabineta lēmumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu (un grozījumus lēmumā par ārkārtējo situāciju). Attiecīgi Saeimai ir jāizmanto klasiskie parlamentārās kontroles līdzekļi, tādi kā jautājumi, pieprasījumi, izmeklēšanas komisijas utt.
2. Ārkārtējā situācija ir būtisks tiesību institūts, kuras mērķis ir aizstāvēt sabiedrības drošību un labklājību, taču tajā pašā laikā tas faktiski stiprina Ministru kabineta pilnvaras. Tā rezultātā Ministru kabinetam ir jāveic pasākumi, kuri var ierobežot privātpersonu tiesības un brīvības. Ir pašsaprotami, ka šāds regulējums ir jāparedz Satversmē, nodrošinot pienācīgo parlamentāro kontroli.
3. Tā kā ārkārtējās situācijas institūts nav regulēts konstitucionālā līmenī, Saeima apstiprina lēmumu par ārkārtējās situācijas izsludināšanu vispārīgā parlamentārā procedūrā. Tomēr, ievērojot Saeimas lēmuma būtiskumu un ietekmi uz sabiedrību, šāds lēmums būtu jāpieņem ar vismaz visu Saeimas deputātu absolūto balsu vairākumu.
4. Deleģētā likumdošanas institūta atdzimšana var sekmēt gan Ministru kabineta darbības efektivitāti, gan Saeimas kontroles funkciju dinamiku. Ministru kabinets būtu brīvāks, grozot pastāvošo tiesisko regulējumu ārkārtējās situācijas ietvaros, un Saeimai (ja tiks nodrošināta pienācīga parlamentārā kontrole pār

¹⁵ Constitution of Estonia (Igaunijas konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Estonia_2015?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

¹⁶ Constitution of Lithuania (Lietuvas Konstitūcija). Pieejams: https://www.constituteproject.org/constitution/Lithuania_2019?lang=en [aplūkots 15.03.2021.].

¹⁷ Balodis R. Ārkārtējās situācijas normatīvais regulējums: vēsture un nākotnes izaicinājumi. Jurista Vārds, 2021, Nr. 6 (1168), 10. lpp.

deleģēto likumdošanu) būtu iespēja pārraudzīt Ministru kabineta noteikumu ar likuma spēka izdošanu un to izpildi, neaprobežojoties ar šādu noteikumu akceptēšanu vai noraidīšanu.

5. Patlaban Latvijā nepastāv pamattiesību ierobežošanas klauzula, kura attiecas uz pamattiesību ierobežošanu ārkārtējās situācijas laikā. Savukārt vairāku citu valstu konstitūcijās ir precizēts, kādas pamattiesības var būt ierobežotas ārkārtējās situācijas dēļ un kādas tiek ierobežotas "ierastajā" kārtībā. Šobrīd Saeimai pašai tas jāvērtē katrā konkrētajā gadījumā, kas gandrīz ir neiespējami, ņemot vērā, cik steidzami šādi lēmumi tiek pieņemti.